

SZERKESZTŐSÉG
ÉS
KIADÓHIVATAL:
SOPRON.
Müller P.-u. 1. Tel.: 175

LEVÉLCIM:
SOPRON I.
PÓSTAFIÓK: 81.

FELSŐDUNÁNTULI HÉTFŐ

POLITIKAI, TARSADALMI ES SPORT-HETILAP

Előfizetési árak:

NEMETORSZAGBAN

Egész évre RM 12,-

Fél évre 6,-

Negyed évre 3,-

Mindenfelől

SZÓFIÁBÓL Jelemtik: Bolgár politikai körökben cáfolják azokat az angol híreket, amelyek szerint Bulgária három tartományában kihirdették volna az ostromállapotot és német-bolgár véderők között összeütközésre került volna.

MAGYAR TÁVIRATI IRODA Jelemtik: A magyar véderő bizottság tegnap ülést tartott, amelyen részt vett a miniszterelnök, külügyminiszter és honvédelmi miniszter. Az utóbbi részletes tájékoztatást adott a mai helyzetről.

BERLINBŐL Jelemtik: A Fekete Penger partján lakó mintegy 140 ezer főnyi német állampolgárt visszatelepítették Németországba. A visszatelepítés már meg is történt.

ÉSZAK-OLASZORSZÁGBÓL Jelemtik: Német helyről cáfolják azt a hírt, mintha Kesselring megbízásából a vatikáni német követ közzölte volna a pápával, hogy Róma sorsa katonai megtorlásoktól függ.

RÓMA (NTI): Február 2-án ellenes repülőgépek újból bombázták Castel Gandolfót, a pápa nyári székhelyét. Tizenkét bomba esett a pápa birtokára. Mint a lapok Jelemtik, a támadás következtében beomlott egy fal, valamint a kizáróan a pápa által használt bejárat.

ANKARA (NST): Izmet İnönü elnök többnapos szemlére indult vidékre. Először Kütahia városát látogatta meg. Visszatéréseinek időpontja még bizonytalan.

AMSZTERDAM (NTI): Mint az angol hírszolgálat Jelemtik, pénteken hajnalban Londonban légiridőt rendeltek el. (MTI)

ANKARA (NST): Az iráni kormány már a második tiltakozó jegyzéket intézte Szaudiarábia kormányához, amiért egy iráni származású mekka-i zarándokot halálra ítélték és kivégezték Szaudiarábiában. De Teheránból érkező Jelemtik szerint a tiltakozó jegyzetre mindeztideig nem érkezett válasz.

SZÓFIA: Szófia politikai és diplomáciai körökben élénk feltűnést keltett, hogy Balabanov, Bulgária akkori követe már ötödik napja Szófiában tartózkodik. Hivatalos közlés szerint Jelemtikre érkezett Szófiába.

Megindult Kesselring ötödik ellentámadása

Salazar Spanyolországban fontos tárgyalásokat folytatott

Lisszabonból Jelemtik: Salazar portugál miniszterelnök látogatást tett Spanyolországban, ahol fontos tárgyalásokat folytatott a spanyol külügyminiszterrel is. Salazar spanyolországi útjáról már visszaérkezett Lisszabonba.

A Német Tvirati Iroda Jelemtik: Kesselring ötödik ellentámadása megindult az amerikaiak által létesített hídfő ellen. — Pénteken este rendkívül heves tüzérségi párbaj kezdődött, majd elkezdődtek harcok alakultak ki. Az elterjedt hírek szerint Kesselring további erősítéseket kapott. Cassino körül páratlan hevességgel folynak a harcok. Az amerikai

csapatok háromszor hatoltak be a városba, de mind a háromszor visszaverték őket.

Brit politikai körök véleménye szerint Anglia japán ellen még akkor is folytatni fogja a harcot, ha közben az európai háború befejeződik. Japán ellen brit reguláris csapatokat vetnek be.

Moszkvából Jelemtik: A Tass iroda február negyediken kiadott közleményét most visszavonták. Ez a közlemény arról szólt, hogy Jugoszlávia kölcsönös segélynyújtási és megemntámadási szerződés megkötését ajánlotta Moszkvának, de orosz részről ezt elutasították volna.

északon vagy délen döntő sikert értek volna el. A moszkvai rádió ahhoz a bejelentéséhez, hogy külön közlemény fog az oroszok által eddig elért eredményekről beszámolni, német katonai részről azt a megjegyzést fűzik, hogy az orosz jelentés újat aligha mondhat, mert a német hadvezetőség Jelemtik alapján a helyzet részleteiben is eléggé ismert. (MTI)

A RÓMAI RADIO

közlése szerint az angolszász légerő csütörtökön támadást intézett Triest ellen. A támadás következtében sok helyen tűz keletkezett.

LISZABONBÓL JELENTIK: A párisi rádió csütörtöki közlése szerint a berlini spanyol nagykövet háromnapos tartózkodás után szerdán újjal elhagyta Páris.

A STOCKHOLMI FINN KÖVETSEG

erélyesen cáfolja azt a hírt, amely szerint a Szovjetunió ultimátumot intézett Finnországhoz.

UNGVARROL JELENTIK:

Hónapokon át rettenetesen tartotta Kárpátalja máramarosi vidékét egy vakmerő haramia, aki előbb csak magánosan Jelemtik meg a havasok alján húzódó kis községekben, később azonban már két társ kíséretében sarcolta végig a falvakat. A haramiáról csak azt tudták, hogy Risiko Györgynek hívják és állítólag a havasokon bujkál. Csendőroök indultak felkutatására. Meg is találták egy havasi kunyhóban, amelyből Risiko tüzolni kezdett a csendőroökre, mire azok agyonlőtték.

A JELENLEGI HELYZETRE

való tekintettel Lettország határainak védelmét megerősítik és erre a célra néhány évfolyamot behívna.

A JAPAN FOHADISZALIAS

közl. hogy a különböző harcerek január folyamán a japánok 373 ellenséges repülőgépet lőttek le, 40 saját gép elvesztésével szemben.

Német államokat is be akar kapcsolni a Szovjet az Unióba

A stockholmi lapok washingtoni Jelemtik szerint Washingtonban azon a véleményen vannak, hogy Moszkva az alkotmány módosításról lehetőséget akar adni a Szovjetunió kívüli álló államoknak, az Unióhoz való csatlakozásra. Többé semmi sem áll az útjában annak — mondják —, hogy a balkáni államok belépjenek a szovjet államszövetségbe. Minthogy a Szovjet a háború után egyideig megszállás alatt akarja tartani a Németbirodalom területének egyharmadát, a Szovjetnek közben alkalma nyílik arra is, hogy né-

met államokat is bekapcsoljon az Unióba. (MTI)

A moszkvai rádió a Pravda cikere hivatkozva közli, hogy a szovjet alkotmányváltoztatására azért volt szükség, mert a Szovjetunió nemzetközi helyzete megváltozott. Több állam kiépítette külügyi kapcsolatait a Szovjettel. A nemzetközi kapcsolatok kiterjesztése megsokszorozta a külügyi népbiztosság munkáját. A szövetséges köztársaságok gazdasági és művelődési kapcsolatait nem lehet csupán a Szovjet fő-küldképviselével ellátni a külföldi államokban. (MTI)

A keleti harctér helyzete

Berlinből Jelemtik: A keleti harctér legkiemelkedőbb eseménye tájékozott német politikai körök véleménye szerint ezidőszent a Vitebszknél megindult második nagy elhárító csata.

Most már nem csupán az arcvonal északi és déli részein folynak súlyos harcok, hanem a közepén is. Illetékes német katonai helyen a vitebszki csatával kapcsolatosan úgy nyilatkoztak, hogy

ennek az újabb súlypontnak létesítését hadászati szempontból nem lehet indokolni, mert a harcok az arcvonal többi részén nem fejeződtek be. Tekintettel az arcvonal északi és déli részein folyamatban lévő súlyos harcokra, újabb szovjet csapatok bevetése ezeken a szakaszokon sokkal indokoltabb lett volna, mint Vitebszknél. A helyzet önműködően megoldódott volna itt, ha az oroszok

Hogyan keletkezik a rákbetegség?

Az orvostudomány beható kutatása ellenére sem sikerült eddig még teljes mértékben fényt deríteni a rákbetegség keletkezésére. Ennek ellenére számtalan olyan jelenségre bukkantak, amelyekből a rákbetegség keletkezésére lehet következtetni. Elsősorban a foglalkozásokból adódó rákos megbetegedéseket vették vizsgálat alá, mint pl. a röntgenrák, amely főleg a foglalkozást űző orvosok közül szedi áldozatait, továbbá a bányászok körében gyakori tüdőrák szintén a foglalkozásban keresendő. A röntgenrák bizonyítja, hogy egyes sugarak nemcsak gyógyítólag hatnak a rákra, hanem ellenkezőleg, rákot idézhetnek elő. Ezenkívül bizonyos kémiai anyagok is előidézhetik a rákot. Ilyenek pl. az arzén, anilinfestékek, továbbá egyes kátrányszerű anyagok, mint a korom, szénpor, paraffin és nafta. Ezenkívül az orvostudomány kétféle olyan anyagra bukkant, amellyel a kísérleti állatokon minden bizonyossággal rosszindulatú daganatokat sikerült előidézni. Ezek az anyagok azonban közeli rokonságban állnak az emberi szervezetben előforduló anyagokkal, amelyek pl. az epesavban, a mellékvese kérgében és egyes mirigyekben fordulnak elő. Fehérül tehát az a kérdés, hogy ezek az anyagok bizonyos körülmények hatása alatt talán magában a szervezetben is rákkozódva változhatnak át. Az orvostudomány kutatásait tehát újabban ebben az irányban is folytatja (MNK.ö)

A koporsó utasa

Berlinből jelentik: Tragikomikus eset történt a napokban a düreni országúton. Egy esős délután az országúton egy teherautót megállított egy gyalogló vándor és megkérte a vezetőt, hogy vigye magával. A vezető szívesen teljesítette a kérést. Az utas a nyitott teherautón egy frissen festett új koporsót talált és jobb híján abban keresett menedéket az eső elől. Nemsokára az autó újabb gyalogos utast ért be, aki szintén felkérte a kocsira és a koporsótól tisztas távolságban foglalt helyet. A vezetőnek sejtése sem volt arról, hogy első utasa hol tartózkodik és így nagy volt a csodálkozása, amikor a második számú utas kis idő múlva remülten ugrott le a robogó autóról és az útmenti árokba pottyant. Az autón ugyanis közben izgalmas módon folyt le a két vendég találkozója. A második számú utas féligmegdög elszenderedett az eső monoton zúgásától, amikor egyszerre csak felémelkedett a koporsó fedele, borzas fő kandikált ki alóla és kíváncsián megszólalt: „Esik-e még az eső?” Az újabb vendég annyira megrémült a váratlan fordulatnál, hogy kiugrott a kocsiból és az árokban kötött ki.

EGY PERC MOSOLY.

— Hetenkint egyszer jól kiverek-szem magamat a férjemmel. Maga is így szokta?

— Nem. Az én uramnak havifizetése van.

Magyar filmkedvencek tarsangi kacagóműsora

Megálmodtalak! | Ili férjet fog!

Muráti — Bilcsi — Kiss Manyi — Páger Antal

Péntektől-keddig

a soproni Városi Moziban!

Gyertyaszentelői mese

Alomkirályfit, Medvekirályfinak is nevezték. Pedig nem volt rajta semmi medveszerű; karcsú volt és izmos. A nép mégis azt beszélt, hogy amikor ősszel vége van a harcolnak, otthon téli álomba merül. Nemhiába gyertyaszentelő, medvés napon született. Lehet hogy csak szófia-beszéd volt mindez és otthon a könyveit bujta. Senki sem tudott biztosat. Talán csak French doktor — akinek olyan szédületes műveltsége volt, hogy a jelenlétében nem merték kinyitni a szájukat a nők — tudna bizonyosat mondani. Na meg a vasutak legfőbb tanácsosa, — egy szimpatikus úr — beszélhetett volna a valóságról, mert ők állítolag sakkoztak vele esténként.

Barnaképu, soványarcú volt a királyfi s a szemében szenvedély égett. Olyan volt, mint egyik bátor öse, a pogány vezér.

Egyszóval a legszebb emberpéldány volt széles e határban, csak hát nem sokat adott a nőkre. Nem bízott bennük! Nehezen barátkozó volt és túlságosan személyválogató. Csak azzal barátkozott, akivel akart. Pedig meleg szíve volt és szerette az embereket. Ellentétben a bolondos Uskával, aki csak az állatokat tudta szívből szeretni. Uska — aki a bagolyvárban lakott — az emberek közül csak Alomkirályfit szerette, mert azt tökéletesen látta.

„Szeretni” — ennek a szónak errefelé furcsa, szerelmes mellézőnéje van. Pedig a szeretet más, mint a szerelem, mely önző. A szeretet nem akar kisajátítani senkit. Megelégszik azzal is, ha a másik boldog.

Amikor Medvekirályfi elment a csatába, nehéz napok szakadtak Uskára. Sokat aggódott. Hírt sohasem hallott, mert a bagolyvárba nem küldött levelet a királyfi. Uska folyton imádkozott és megfogadta, hogy ha a királyfi megjön a csatából, bármi érje is azontúl, ő csak mosolyogni fog. Ezért aztán nem is ment arrafelé, amerre jött a sereg élén, az éljenző emberek között. Fő az, hogy itthon van. Jó az Isten.

Egyszer csak híre járt, hogy a királyfi beteg.

Mindig először a lélek betegszik meg, azután a test. És Alomkirályfinak bizony egy kicsit megfektette a gyomrát a háború és miegyéb más kellemetlenség.

De szeretett volna segíteni rajt! Itt volt a közelben és mégis oly messze tőle. Azelőtt is éppen csak hogy integetett feléje, amikor elszárgult a vár alatt fehér lován.

Beszélni szeretett volna vele. Olyan jó volt a közelében lenni a királyfinak. Csak legalább láthatta volna!

— Oh, csak nem vagyok szerelmes belé, hogy annyira sóvárogok utána? töprengött a lány.

Most meg azt beszélt a nép, hogy a királyfi meggyógyult, de rájött a medvetermészet. Megint téli álombamerült.

— Igaz lehet ez? Amint ott sé tált kedvenc, sánta őzével a Madárhegyen, Uska, nagy elgondolkodásában egyszercsak eltévedt. Órák óta járta a z erdőt. Egyszerre aztán a medvebarlang előtt találta magát. Nagyon megijedt, mert éppen gyertyaszentelő napja volt és ha igaza van a mesének, a medve ilyenkor előjön a barlangjából. Ezen a vidéken élő medvék igen vérszomjasak voltak, a nép nem ok nélkül rettegett tőlük. Uska először megijedt, de aztán nem bánta, akármilyen lesz. A királyfi úgysem törődik vele, minek neki az élet. — Leült a barlang elé és várta a halált. Kód ereszkedett az erdőre. — Uska nézte a téli fákat, melyek mint részeg táncos-

nők hajlongtak-hadonásztak. Mellesurrant a köd és Uska fölébe súgta: Nem látod? Rajtad nevelnek. Hahotázna.

Arra ébredt, hogy a királyfi áll előtte egy elejtett medve hevert a lábánál.

Ugylátszik bement a medvebarlangba és megölte a félelmetes fenevadat.

— Megölted a medvét. Medvekirályfi? kérdezte tőle.

— Igen. Megbűntettem, mert szétépte a paraszti állatokat. De megbűntettem azt is, aki engem ezentúl Medvekirályfinak nevez. És azt is, aki elhiszi rólam, hogy téli álombamerülök.

— A lányokat is megbűntetted?

— Azokat is. A lányokat csakkal büntettem, a legényeket meg majd máshogyan.

Uska csakazértis Medvekirályfinak nevezte a királyfit és elkezdett kacérkodni vele.

Igy indultak el a város felé.

Milyen tavasz lesz az idén?

A háborús viszonyok miatt a béke visszatérteig minden ország megszüntette az időjárásjelentések kiadását, nehogy az ellenségnek adatokat szolgáltasson. Ilyen körülmények között az időjárástól leginkább függő gazdaságszámoló tudományos jelentések és jóslások helyett fokozott érdeklődéssel fordul a jó öreg népies időjárásjelzések felé s azok segítségével próbál kiokosodni. Előszedjük hát szezononként a nagyapáink, ükapáink hajdan való időjárási tapasztalatait, bölcsességeit, hogy azokból merítsünk tudomást a jövőre. És bizony sokszor kiderül, hogy a szellemi lomtárból előszedett ócska népies szabályok gyakran kísérteties pontossággal bevalának a gyakorlatban.

Nyomatékosan hangsúlyozni kell, hogy a népies szabályok egy részét a tudomány ellenőrizte és részben vagy egészben helybenhagyta. Az új tavasz küszöbén, az alábbiakban felsorolunk egy csokorra való népies szabályt, amelyeknek egy része tudományosan ellenőrzött, más része nem. A tudományosan ellenőrzött szabályok közül elsőnek azt jegyezzük fel, hogy „március 9.-én az idő amilyen, negyven napig ilyen.”

A 40 nap itt bibliai remini-cencia. Az özvívz tartott 40 napig és a negyven nap a népies szabályokban csupán a hosszú időszakot jelölő kifejezés. Ez a szabály bevalik, ha a hőmérsékleti eltérés elég nagy.

„Györgynap (április 24.) előtt, ha nem esik, utána majd sok is

esik.”

Ez a szabály öt eset közül csak egyszer vált be.

„Áprilisban, hogyha dörög, nem lesz többé deres a rög.” Ez a szabály öt éven át mindig bevált és így az annyira fontos fagymentes májusok jelzésére használható.

„Ha az idő áprilisban igen kellemes, rossz május szokott következni.” Ez a szabály is érvényes.

„Márciusban a bárányok táncra kerekednek, áprilisban újra akolba rekednek.”

Miután arra, hogy mikor volt márciusban „báránytánc” feljegy-zésünk nincs, az igen meleg márciusokat vettük. Feltételezzük, hogy ilyenkor kihajt már a fű és a bárányok legelhetnek. Ez a szabály nem látszik érvényesnek.

Nem ellenőrzött népies szabályok a következők:

„Márciusi por jó esztendő jelent.”

„Nedves tél után száraz tavasz várj.”

„A vadgalambok korai visszatérése korai tavaszt jelent.”

Ez tavaly bevált. „Korai tavasz” enyhé februárt jelent.

„Télutónak légyrajzása, tavaszkor fülek fagyása.”

„Vadlúd jókor visszatér, meleg tavaszt ígér.”

„Ha április 9.-én a vetés akkor-ra, hogy a varjú megbújhatik, gabonabőségre mutat.”

Kérjük az olvasót, hogy az idei tavasz időjárási fordulatát maga is figyelje és ellenőrizze, vajon mennyire lehet hasznát venni ökapáink fentebb összegyűjtött időjárási szentenciáinak.

Február 11-13, péntek-vasárnap! Film, amelyik meghódította Európát!

Az idény legművészibb remekműve!

ANDANTE . . . a szerelem muzsikája

Az „Intermezzo” testvérfilmje.

Főszereplők: Nils Kihlberg, Eva Henning.

A S O P R O N I E L I T E M O Z G Ó B A N

Télen gyorsabb az ember hajnövése

Az emberi test szaruképződésének, vagyis a hajnak és a körömnek tudományos vizsgálata közben igen érdekes megállapításokra jutottak. Figyelemreméltó többek között az a tény, hogy az emberi haj télen, és pedig januárban és februárban nő a leggyorsabban, az őszi hónapokban pedig a természetes hajhullás a legerősebb. Azt is megfigyelték továbbá, hogy a téli hónapokban az emberi haj óránként átlag 0.08 mm-t nő, de csak a nappali órákban, mert éjjel ez a növekedés csökken és óránként csupán 0.01-től 0.02 mm-re tehető. Ugyanígy az emberi köröm növekedése, amely szintén szaruképződés, teljesen hasonló jelenségeket mutat fel. Óránkénti növekedése 0.002 és 0.006 mm. között ingadozik. Érdekes azonban, hogy a köröm növevése éjjel teljesen szünetel.

(MNK.6)

Hálókocsi német frontkatonák részére.

A háború a német katonákat komoly feladatok elé állítja. Ezért Németországban mindent elkövetnek a katonák életének és helyettesítésének megkönnyítésére. E célból a német waggongyárak a keleti hadszíntérre utazó frontkatonák részére fekvőhelyekkel ellátott kocsikat építenek. E fűthető hálókocsi 36 fekvőhellyel, 36 ülőhellyel, modern mosdóberendezéssel vannak ellátva. Az újszerű, 10-15 méter hosszú kocsik a német waggon- és építőipar tapasztalatai szerint olyan praktikus készülék, hogy a háború után nyitott, zárt teherszállító, vagy hűtőkocsikká alakíthatók át. Ugyanígy a háborús személyszállítóvonnak, amelyek ülőhelyekkel, fűtéssel, világítással és mellékhelyiségekkel rendelkeznek, úgy építhetők, hogy rövid 15 perc alatt teherszállítóvonatokká alakíthatók át. Az e téren szerzett magyaránny tapasztalatokat a német waggongyártás most a frontkatonák építésénél alkalmazta teljes sikerrel. A német frontkatonák intézménye eddig az egész világon egyedülálló. (MNK.)

Kilencvenéves cipész a kaptafánál

Berlinből jelentik: A Warthegeaun fekvő Herrenhofen községben egy kilencvenéves cipész él, aki magas kora ellenére még mindig nem vonult nyugalomba. Testileg és szellemileg teljes frissességnek örvendő és ma is vagy kétszáz vevő számára dolgozik.

Barnából nem lesz fekete...

Lenkesi Tóni gépe mellett dolgozott. A fekete szájú zörgő masina kényelmetlenül habzsolta magába a vékony fémhuzalt, hogy vasfogai alatt felharapva kész árúként köpjön a futószalagra, amely örök mozgásra kárhoztatva loholt mindaddig, amíg a gyár szirénája nem jelezte a munka végét.

Lenkesi Tóni több évtizedes megszokott munkával kezelte a csavarokat, míg agya talán a motornál is gyorsabban dolgozott. Szája néha megmozdult, kezével egy-egy elhesegető mozdulatot tett... száját gondolataival viaskodott, terveit forgatta, amely a munkaszünet alatt az üzletmber jelentette.

Mert Tóni üzletember volt. Nem krajcáros dolgokat árult, hanem közvetített, felhajtotta a vevőt és az eladót, a maga és a más számára megszerezte, kicserélte a szükségeseket. Hogy néha ráfizetett? Istenem ez a kereskedő kockázata. S, hogy néha mások is ráfizettek? Istenem ez az üzlet. Nem havi fixfizetés... de lehetőségeket nyújt... s főképp háború idején, az anyagbeszerzési nehézségek közepette érvényesül a közmondás: Segíts magadon, az Isten is megsegít!

— Barna cipő kellene Te Tóni! — mondta már néhány nappal azelőtt az asszony, mikor meghozták az új felöltőjét, amely ugyan csak a medvék színét vallotta magának. — Sehogy se megy ehhez a fekete.

— Majd szerzek!
— Láttam egy szép műtalput a kirakatban!
— Kell a csodának! Majd lesz bőrtalpu is!

Ezen gondolkodott Lenkesi Tóni, mikor ebédhez csöngettek.

A következő pillanatban már megszűnt a zakatolás. A hatalmas teremben sietve álltak meg a gépek, a munkások kezét mosták s a kabátzsebből az aktákából előkerültek az ebédek, vagy nagyra mért tisztaik.

— Volna egy jó fekete cipőm eladni, vagy elcserélni — kezdte a beszédet Lenkesi Tóni, miközben az ölébe terített szalvétán elkészítette az ennivalót.

— Mire cserélné? — kérdezte a mellette ülő.

— Barnára! Barna a kabátom, cipő kellene hozzá.

— Azt hiszem van a Mézes Jánosnak, szóljak neki?

— Beszélhetek vele magam is.

Lenkesi Tóni összefogta a szalvétát és odább ült Jánoshoz, aki ugyanis egyedül töltötte a délidőt.

— Hallom volna egy barna cipő eladó.

— Nem eladó, inkább elcserélném, feketére.

— Milyen a cipő?

— Nagyon jó minőségű, csaknem egészen új, de barna s nekem fekete kellene. Feketére viszont nem lehet befesteni.

— Miért?

— Azt mondta a suszter, a mai festékek nem olyan jók, nem vállalja a felelősséget, nem festi.

— Nekem is volna egy nagyon jó cipőm, az meg éppen fekete. Az asszony barna kabátot vett, nem illik hozzá. Cserélhetnénk. Hányas a cipő?

— Akkor éppen jó. Holnap elhozom a feketét, te pedig a barnát... majd megalkuszunk.

Ezzel váltak el, mikor megindultak a gépek.

Másnap megkötötték az üzletet: kicserélték a két pár cipőt. A barna teljesen új volt, a fekete már néhányszor végigtalpalta a kövezetet.

Néhány héttel utóbb Lenkesi Tóni új barna kabátjával nekidült egy frissen festett ajtónak. A tisztában nem tudtak segíteni a bajon: folt maradt. A kabátot végül feketére festették, de megmaradt a barna cipő.

Lenkesi Tóni szerint, ha a kabát kibírta a festést, kibírja a cipő is — jelszóval az új barna cipőjét is befestette. 10 pengőt fizetett érte.

Két napra rá, Lenkesi megkezdte kollégáját.

— Nem vennéd vissza a cipőt? Az enyém mégis kényelmesebb.

— Csak hozzád, úgyis akartam mondani... hm... a tiédnek kicsit vékony a talpa... átázik...

Lenkesi megjelent a cipővel. A kolléga rámeredt... a cipő vöröses-lilás-feketé színt játszott.

— Most legalább mindenhez lehet hordani! — mondta merészen Lenkesi... s a festés díját is elengedem, pedig tíz pengőt fizettem érte.

A kolléga nyelt egvet... a cipő vastag talpára nézett, aztán szó nélkül visszacserélte.

Vajjon, ki fizetett rá az üzletre?

ISKOLABAN.

— Mond meg nekem Sanyi, — szól a tanító, — ki fedezte fel Amerikát?

— Ugye, tanító bácsi, — felel Sanyi, — a tanító bácsi is azért kérdezi, mert nem tudja?

Salakfürdők Németországban

Németország egyes bányavidékein, így a Ruhrvidéken és Szászországban újfajta salakfürdőket rendeztek be, amelyek mint ismeretes, főleg a reuma gyógyítására szolgálnak. Olyan fürdőkről van szó, amelyeknek vizét olvasztott folyékony salakon hevítik. A víz különböző, könnyen oldható anyagokat választ ki a salakból, amelyeknek gyógyító hatása igen kiváló. A gyógyfürdő vizét 40 C fok hőmérsékletű, amelyet minden más melegítő eljárás nélkül állandóan megőriz. (MNK.)

Száznál több nyelvet ismer

Berlinből jelentik: A napokban ünnepelte hatvanötödik születésnapját Hesterman Ferdinánd dr. müncheni egyetemi magántanár, aki tudományos körökben arról nevezetes, hogy száznál több nyelvet, illetve nyelvjárást ismer. Tudása a legexotikusabb nyelveket is felöleli. Így például ismeri az őszes ausztráliai törzsek, valamint az északafrikai benszülöttek nyelvét, sőt beszélt a Délamerika déli részén lakó tűzföldiek nyelvét is. A müncheni egyetemen a keleti nyelvek szemináriumának keretében egy osztályt vezet, amelyen a kaukázusi nyelveket adja elő.

Magyar gyógynövény-kivitel Németországba

A háború előtt Németország volt a kivitelre kerülő magyar gyógynövények elsőszámú vásárlója. Ugyanis a kivitelre kerülő gyógynövények 80%-a a Birodalomban került eladásra. Annak ellenére, hogy Magyarország az elmúlt évek során gyógynövénykivitelét a tisztesítésére emelte, Németország továbbra is megtartotta első helyét a vásárló államok között. Ennek következtében Magyarország gyógynövénykivitelét a tengerentúli piacok kikapcsolása után is fokozni tudta. Németországon kívül Svájc, Svédország, Finnország, Olaszország és Szlovákia tekinthetők a legjobb átvételezőknek. A magyar gyógynövények ily módon Európába ismertek. (MNK.)

— **NÖVÉNYEK, MINT VÉRZES-ESILLAPÍTÓK.** A növénykutatók megállapításai szerint vannak bizonyos növények, amelyeknek gyökereiről véralvasztásra kiválóan alkalmasak. E növények gyökereit apróra vágják, tíz percren keresztül gőzölik, majd 70 fok hőmérséklet mellett szárítják, azután sötét helyen elraktározzák. Az eredmények szerint a gyökerekkel a vérzés rövid időn belül megállítható, vagy legalább is megmértékben esillapítható. E növényi anyag vízben és gyenge sóoldatban is oldódik. A vízben való oldhatóság arra enged következtetni, hogy a növényi gyökérben felfedezett alvasztó anyag nem tartozik a K-vitaminok, vagyis a véralvasztó vitaminok csoportjába.

Tudományos felderítés a kadarkafronton

Felületes antialkoholisták szerint kétféle borivó van. Az egyik szódával fogyasztja, a másik tisztán.

Aki szőlőben mélyebben szokott a pohár fenekére nézni, tudja, hogy a borivók fajtáinak száma pontosan annyi, mint amennyi csillag van az égen. „Borivók fajtái” — ez a kifejezés nem fed élő fogalmat. A borivó ember nem sorolható fajtákba, típusokba, mert a borivó az megannyi egyéniség.

Komoly és nagy dolog a borivászat, könyvtárt lehetne teleírni vele s a kérdésnek csak egy parányát tárgyaljuk itt, amikor arra próbálunk feleletet adni: Miért isszák tisztán, akik tisztán isszák?

Millió oka van.

Az egyenes ember szűkszavú és elvi álláspontot szőgez le, amikor csak annyit mond, ha borát szódázni akarják:

— Soha!

Körülményes ember ugyanezt már így fejezi ki:

— Szoldavasszer nem igényel tetik.

Nemzetgazdasági alapon áll, aki ekként indokol:

— Spóroljunk a szódával.

Álláspont a bor védelmének érdekében:

— Nem rontjuk el.

A házigazda védelmében:

— A szóda pénzbe kerül.

Oldalvágás a kartel felé:

— A szódásokat nem gazdagítjuk!

Házigazda bosszantására:

— Víz? azt otthon is itatok.

Vannak aztán igen komoly egészségi okok. Mint például:

— A szóda feleslegesen terheli a vesét.

Vagy például:

— Jajaj, nem kérek, én a szódától nagyon csuklom.

De ilyet is hallottam már:

— Kösönöm Józsi bátyám, nekem a szódától könnyezik a szemem.

Aki borszakértői mezbe öltözteti:

— Na igen, igen, de ehhez a borhoz — speciel — nem való szóda.

Angolszász klubgög:

— Szódával csak viskit iszom.

Egy kecskemétkörnyéki lakodalmon jegyeztem fel:

— Nem kívánja a testöm.

Peszéradacson ütötte meg a fülemet:

— A szódát azé nem kedvelöm, mert birizgálja a zóromat.

Az undor megnyilvánulásainak jeleiből formál:

— A víztől én kuruttyolok.

— Vízben csak mosakodni szoktam.

— Szódát mifelénk nagymosáshoz használunk.

— Amióta a szomszédunk cseledje szódát ivott és habzott tőle a szája, nem tudok ránézni.

A vaglyalnos vendég:

— Nézzé atyus, vagy vizet iszunk, vagy bort.

Van, aki azt mondja:

— Csak por-alakban.

Akik felsőbb tilalomra hivatkoznak:

— Tiltja az orvosom.

— Tiltja a vallásom.

— Tiltják a szüleim.

Zenei körökben:

— Trisztán, vagy I-szolda? —

kérdi az operabarát.

A felelet:

— Nem kérek bele. Rontja a hallásomat.

Reggelig folytathatnám. Milliós oka van. Az egész abból az alkalmából jutott eszembe, mert teg-

nap egy társaságban valaki így indokolta:

— A nagyapám abba halt bele, hogy sok szódát ivott.

— Hány éves volt a meghaldogult? — kérdezte valaki.

— Kilencvenhét.

Hirek mindenfelől

— **MESTERSÉGES LAZZAL GYÓGYITJAK A FAGYAST.** Killian, a freiburgi egyetem tanára a fagyserűlések gyógyításának új módjáról számolt be szakkörök előtt. Killian prof. szerint a téli háború fagyserűléseinek vizsgálata során fedezték fel az új gyógyító eljárást. Kiderítették, hogy a fagyások oka a test oxigénhiánya, illetve szegénysége. Ehhez képest alakították ki az új gyógy-eljárást, amely sokkal helyesebbnek bizonyult és sokkal gyorsabbnak, mint a régi kezelés. Azelőtt a fagyott testrészt hóval dörzsölték és fokozatosan melegítették fel. Ehelyett most gyors eljárási módot alkalmaznak a test felmelegítésére. A lényeg az artériák görcsének megszüntetése és erre a legalkalmasabb a mesterséges láztermelés a szervezetben, mert ezáltal a vérkeringés meggyorsul, a vér utomása nagyobb és így el tud hatolni a fagyott testrészebe is. Az új gyógymódokkal kitűnő eredményeket értek el.

— **HOSSZÚ ÉVSZAZADOK** során az ember igen sok állatfaját megszelídített, a fordított eset azonban, amikor a szelíd háziállatok a körülmények kényszerítő hatása következtében ismét elvadultak, ritkábban fordult elő. Az egyik tudományos szakkap felvetette a kérdést, miként mehet végbe a háziállatoknak vadállattá váló fejlődése, s mennyi időt igényel ez a folyamat. Ezen a téren a háziállatok bizonyultak kiváló kísérleti alanyoknak. Elsőfokban a Maderia-szigetsorhoz tartozó Porto Santon fordult elő, hogy portugál telepesek a XV. század elején a háziállatokat sorukra bízták. A szigeten vadnyúlak nem éltek és így a szelíd állatok nem keveredhettek. Ezekből a nyúlakból egy új vad fajta fejlődött ki, amihez azonban igen sok generációra volt szükség.

— **HARC AZ ANGOLOK ÉS IREK KÖZÖTT** — **HETVENEZER HOLD MIATT.** Ulster „elkülönített” grófságának miniszterelnöke, Sir Basil Brooke beszédet mondott, amelyben vázolta, hogy az ulsteri hat angol grófsághoz egy hetediket kell hozzácsatolni hetvenezzer holdnyi területtel. Ezt a területet természetesen Éire-től kell elvenni. Bizonyítani kívánja, hogy az új grófság mindig angol birtok volt. Az esettel kapcsolatban nagy a felháborodás Írországban és De Valera máris nyilatkozott olyirányban, hogy az angol kívánság — teljesíthetetlen. Az esettel kapcsolatban a dublini publicisták az alábbiakat jegyzik meg: — Amerika felfedezéseig a Zöld Sziget népe megkezdően békében éltetett Anglia mellett. 1912-ben azonban megkezdődött az angol befolyás. (Glástone meg-magyarozta, hogy az angol erőszak sohasem érte volna Írországot, ha nem feküdne éppen Anglia és az Atlanti-óceán közt. A helyzet akkor súlyosbodott, amikor Erzsébet királyné az í egyház fejének nyilvánította magát és előírta a protestáns istentiszteletek tartását. Az írek báuzó katolikusok lévén, ezt nem telje-

síthették. Cromwell alatt 1690-ben kiadta a Penal Laws törvényt, amely az íreket sok polgári jogtól fosztotta meg és az ír katolikusok kírítására szolgált. Wellington lord volt az első, aki Észak-Írországban birtokot szerzett. Ulster azóta hat grófságból álló területet szerzett. Viszont az angolok szerint a wellingtoni birtokot a dublini kormány fenntartása alá kerültek. Ezt a birtokot követeli most vissza London.

— **EGYIPTOMBAN MEGTALÁLTAK EGY 4400 ÉVES HERCEGI SIRT.** Egyiptomban ásatások során nemrégiben — mint az Afton-Tidning, gen Kairóból jelenti, — az Unas piramis közelében Ras-el-Gisrúel megtalálták Ptah Sepses hercegnek sírját, akit körülbelül Krisztus előtt 2430-ban temettek el. A szarkofágban a szokásos scarabeuszokon kívül ékkövekkel díszített övet és egy négy-szögletes aranylemez találtak, amelyet értékes drágakövekkel vertek ki. A piramis közelében egy templomromot ástak ki s az ásatás közben bukkantak rá a szarkofágra. Egyéb-ként a templom nagyrészt is szabaddá tették.

— **MITŐL LESZUNK LIBABŐRÖSEK?** Ha az idő lehül és az ember könnyedén fájni kezd, legtöbbször megváltozik a bőrünk is. Összehúzódik, „darás” lesz és a finom hajszálak pillanatok alatt mereven égne- nek állnak. Ez a jelenség ősidők maradványa, amikor az ember testét erősen beborította a haj, amely külön- nös eseteknél, mint az állatok szőre, felborzolódtott. A gyakorlat szerint, ha valami szörnyű történetről hal- lunk, vagy olvasunk, még ma is „libabőrösek” leszünk. Ez az érdekes je- lenség azáltal jön létre, hogy a bőr minden kis hajszálával egy kis izom függ össze, amely igyekezik a maga hajszálát felállítani. Amikor évezre- dekkal ezelőtt valamely szőnyűségtől talán az ember egész „bundája” ég- nek állt, ma a sűrű hajnövekedés meg- szűntével csak a bőre „darásodik” meg. A hajszálak megverevedésével, illetőleg felállításával a bőr össze- húzódik és vérszegény lesz — ezért leszünk fázás alkalmával is libabő- rűsek. Mivel a libabőr mindig a pa- rányi hajszálak felállításával jön lé- re, ezért ezt a jelenséget a teljesen szőrtelen testfelületen nem találjuk.

— **SZINES ÜVEGRUHABAN ES- KÜDÖTT A MENYASSZONY.** Az angliai Edinborough székesegyházá- ban esküvő volt, amelyen nagy fel- tünést keltett a menyasszony ruhája. A menyasszony, aki ismert üveg- testő, színes üvegszálakból szövötte a ruháját. De nemcsak a ruhája, ha- rem a kalapja, a cipője és a kézi- tőskája is halványkék üvegselyem- ből készült. A völgyény, a sheffieldi műegyetem egyik tanára, szintén is- mert szakember az üvegtechnológiá- ban. A tudósító megjegyzi, hogy az üvegből való ruhaanyag-gyártás ma már nem technikai újdonság, az ilyen anyag színezése azonban a leg- újabb vívmányok közé tartozik.

— **HATVAN ÉVES A SZTRA- TOSZFÉRA-REPOLÓ PICCARD.** Beruból jelentik: August Piccard, a neves stratoszféra-repülő, most ülte meg 60-ik születésnapját. A svájci származású tudós tudvalevő- en három ízben végzett repülést a stratoszférában s legeredményesebb vállalkozása az volt, amelyet 1932- ben a Zürich melletti dübendorfi re- pülőtérrel kiindulva hajtott végre, mikor 16.700 méter magasságra si- került feljutnia.

— **HUSZONHAT FEHÉRSZARVAS EL MAGYARORSZÁGON.** A vissza- esatolt Örmör megyében lévő Fehér- balog község mellett terül el a hat- ezer holdas Csoburg-birtok, amelyet ma az Erdőkincstár kezel. Ennek a birtoknak 326 holdnyi elkerített része a balogvári vadaskert. Itt élnek Ma- gyarország legértékesebb állatai, a fehér- szarvasok. Rajtuk kívül Európában csak Angliában, Dániában, Württem- bergben és Bulgáriában él néhány fehérszarvas. A magyarországi fehér- szarvasok őseit, négy darabot, még Viktória angol királynő ajándékozta. Az eredetileg telepfitt négy fehér- szarvaszt a meleghegyi vadaskertben helyezték el, rendes színezetű szarva- sok közé, ahol azután kereszteződtek és közülük keffő elpusztult. Később mégis sikerült a szaporításukat és tisztavérű tenyésztésüket biztosítani. A jelenlegi állomány huszonhat da- rah, közöttük nyolc bika. A fehér- szarvasok azonban a jó ellátás elle- nére sem fejlődnek úgy, mint a sza- badban és a megszelídítésük is fárda- ságos, mert nagyon félnek az álló- mány fenntartása országos érdek, mert a balogvári fehérszarvasok olyan természeti kincs, amellyel kevés ország dicsekedhetik.

— **HARMINC ÉVIG VANDO- ROLT TESTBEN A PUSKAGOLYÓ.** Kocsis István beszercei lakost 1915. januárjában a galíciai arevonon- al a bul vállán meglőtték. Mátét után, sebesülten hazaérkezett. Fel- gyógyult. Nemrégóta Kocsis a sebe- sülés helyén fájdalmat érzett. Előbb a balvállán, azután a hátaközepe, majd a jobb vállán tájéka érzett szá- ró fájdalmat. Az egyik reggel aztán a dudor felülete felpattant és Kocsis a sebből egy vasdarabot vett ki. A galíciai arevonalon kapott, 30 éve testében vándorló puszkagolyó került ki testéből.

— **EJSZAKA IS VAN SZIVAR- VÁNY.** Ejszaka is lehet szivárvány. Keletkezésének feltétele, hogy a téli hold előtt eső vonuljon el és fényét a felhő ne takarja el. Ez a feltétel sík vidéken csak akkor teljesedhet be, ha a hold elég közel van a látó- határ pereméhez, mégpedig nyugat- on, mivel az esték nagyrészt nyugat- ról szoktak érkezni. A holdszivár- vány tehát, mely óriási, opálos fény- ben csillogó eszűstídnak látszik, a legnagyobb ritkaságok közé tarto- zik.

Felsődunántúli HÉTFO.

Felolós szerkesztő és kiadó:
Kardos Árpád.

Németországi főmunkatárs:
Farsky Tibor.

Kiadja a Fidelitas Lapkiadó
Vállalat kft

Nyomtatott
vargyasi Máté Ernő
könyvnyomdájában, Sopron.